

HAJDUFÖLD

ÁRIFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy hóra . . . 50 K Félévre . . . 220 K
 Helyszíni . . . 110 K Egész évre . . . 440 K
EGY PÉLDÁNY ÁRA: 2 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
 Megjelenik hétfő kivételével minden nap
 Felelős főszerkesztő: Dr Komlósy Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
DEBRECEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM
INTERURBAN TELEFON: 3-48. SZÁM

Évfordulón

Egy esztendei hosszú és keserves rabság után március tizenegy virradt végre a kálvinista Róma meggyötört népére. Kődös, nyirkos koratavas volt, amikor egy esztendővel ezelőtt utoljára hangzott fel Debrecen utcáin a megköttyagosodott oláh hordák fűsikeltő macskazenéje, s a megkínzott és meggyalázott magyar nem nézett többé hiába a Hatvan-utca tátongó torka felé. Ma egy esztendeje megváltás és szabadulás jött onnan számára: sasztollas, délceg Horthy-vitézek elszánt serege, az öntudatra ébredt, porbasujtott magyar Géniusz, az elfojtott magyar dac és téltlenségre kárhoztatott magyar erő vonult be azon Boeskey István vitéz hajduinak székvárosába...

Ma egy esztendeje: mindnyájan talpon voltunk és a lázas öröm futó pirja öntötte el rettegéshez szokott sápadt arcunkat. Utcáinkon megvillant az első magyar kard, felhangzott az első váravárt vezényszó. Hogy tért vissza akkor megdermedt tagjainkba a titokban érzett ősmagyar erő, hogy viaskodott megtépett lelkünkben a csuffá tett önért és józan mérséklet. Hogy mentünk volna mindnyájan a Kossuth-utcán kisompolygó alárcos rabló után, hogy téptük volna mindannyian darabokra széjjel nemzeti szegényünk és gyalázatunk alávaló vámszedőjét! Emlékezzünk, önfeléd boldogsággal mint öleltük magunkhoz a legelső Horthy-katonát, büszkeségtől duzzadó kebellet mint gyönyörködöttünk napbarnított arcában, erőteljes, délceg alakjában! Éreztük, tudtuk akkor, hogy ő a porbasujtott haza egyetlen reménye, ő a meggyalázott, megcsufolt magyarság megtestesült jelene és jövője. Az a remény, mely nélkül nincs élet a sivárság közepett, az a jövő, mely nélkül céltalan és meddő vegetálás a magyarság sorsa. Óh, milyen boldogok is voltunk a szabadulás ama hajnalán, ma egy éve!...

Azóta elmúlt fejkünk fölül a tagadhatatlan szegény, elmúlt a naponta érzett veszedelem, — azóta biztonságban vagyunk s elfeledtünk mindent, amit akkor éreztünk. Azóta megszoktuk a Nemzeti Hadsereget, azóta nem látjuk a benne összpontosult nemzeti erőt, — azóta megengedjük magunknak, hogy kicsinyes szempontokból bírálgassuk és tekintélyét csorbítgassuk. Azóta eltűnjük, hogy Ruppert Rezsők és Szilágyi Lajosok üvöltsenek gondóriadókat róla Bécs felé, eltűnjük, hogy megvásárolt gyászmagyarok gázoljanak hirnevébe és becsületébe mocskos szizmáikkal. Óh, egy esztendő óta nagyot változott a világ körülöttünk. Nincs többé határainkon alattomos ellenség, nincs többé szükségünk a nemzet fegyverbe öntött erejére és tekintélyére!

Biztonságban vagyunk! Téphetjük, marangolhatjuk magyaros hálátlansággal egyetlen erősségünket: a Nemzeti Hadsereget! S a szeméremnek egy halovány pirja, a férfi önértetnek egy megkésétt

reflexe nem mutatkozik arcunkon e becsületbeli fogyatkozására lelkünknek!

Boeskey István székvárosa néma és csendes: elfeledte már március tizenegyét!...

A debreceni botrány a nemzetgyűlésen

Gyömörey György interpellációja

Apponyi nagy beszéde a közsabadságok védelmére

A nemzetgyűlés ülése

Budapest, márc. 10. (N. St. t. j.) A nemzetgyűlés mai ülését háromnegyed 11 órakor nyitotta meg Rakovszky István elnök. Felolvassák a Kormányzó átiratát Grätz Gusztáv külügyminiszternek nemzetiségi miniszternek való kinevezéséről. Bejelenti, hogy Gyömörey György sürgős interpellációra kért és kapott engedélyt.

Huszár Károly összeférhetlenségi bejelentést tesz saját maga ellen. A Virradat című napilap ugyanis azzal gyanúsította meg, hogy Zippeln galíciai zsidónak ő szerezte meg az iparendedélyt.

Elmondja, hogy Zippelnek megakartá zsarolni a Virradat egyik munkatársát azzal, hogy az ellene indított sajtóhájjáratot meglehet szüntetni, ha Zippeln a lap részére egy millió koronát ad. Huszár megemlíti, hogy a Virradatban két interjú jelent meg ebben az ügyben, egyik Ereký Károlytól, a másik Csilléry Andrástól. A legszigorubb vizsgálat megindítását kéri.

Ereký Károly személyes kérdésben szólal fel, szintén vizsgálat elrendelését kéri.

Ezután folytatják az állam és társadalmi rend hatályosabb védelméről szóló javaslat feltéti vitát.

Haller József a törvényjavaslat elfogadását szükségesnek tartja. A hivatalos hatalommal való visszaélést meg kell torolni. A törvényjavaslat büntető szankcióit súlyosbitani kell. Ismerteti a mult hibáit, amelyek lehetővé tették a forradalmakat.

Elnök jelenti, hogy az 54 képviselő által kért 8 óras ülések elrendelése felett holnap döntenek.

Apponyi Albert gróf beszél ezután nagy figyelem közepette. Az állam és társadalmi rend védelmét tisztán csak törvényekkel biztosítani nem lehet. Szükséges, hogy minden javaslatban tekintettel legyünk az osztályok és társadalmi rétegek közötti ellentétekre. A törvényjavaslatot a tárgyalás alapjául elfogadják.

Számos olyan tünetet látunk, amelyek a társadalmi rendet veszélyeztetik és ezért szükséges, hogy ezeket a tüneteket törvényhozással küszöböljük ki s ezekkel elérhetjük azt, hogy a jövőben magánakciók ne forduljanak elő. A javaslat részletes tárgyalásánál módosításokat fog ajánlani.

Ezután a sajtóról beszél. — Ha a sajtó, gyülekezési és egyesülési szabadság nem érvényesül, a társadalom józan elemeinek el kell vonulnia a nyilvánosság elől s azok az elemek kerülnek veszedelmes közelségbe, amelyeknek távoltartása épen a kormányzás kötelessége.

Az 5. paragrafussal szemben aggályai vannak, mert nem lehet az izgatást oly kifejezetten megállapítani. A 6. szakasznál szintén aggódalmái vannak. Olyan helyzetben vagyunk, hogy nem tudjuk biztosan, mi a törvény és mi nem?

Vannak olyan kormányrendeletek, amelyekről csak akkor értesülünk, ha már vétetek ellene.

Most nagy regeneráció előtt állunk. Feladatunk a normális életbe való visszatérés.

Attér a 7. szakaszra, amely az állam elleni rágalmozást és gyalázást tárgyalja. A sajtószabadságot sürgeti. *A sajtó az a légkör, amely nélkül az ember nem tud élni.* A sajtószabadság hiánya a legnagyobb melegágya a rágalmozásnak. A cenzura káros, de érthető csupa óvatosságból. Inkább törölj többet mint kevesebbet. Szigorubb felelősség mellett kell a sajtószabadságot helyreállítani.

A javaslatot elfogadják, de óva inti a kormányt olyan szélsőséges alapú visszaélésektől, amelyek a javaslat tárgyalását is szükségessé tették (Hosszantartó lelkes éljenzés.)

Napirendi előterjesztés után Grätz Gusztáv külügyminiszter válaszol Berky Gyulának a baranyai kérdésben hozzáfűzött interpellációjára. A magyar kormány a baranyai rokkantak és árvák érdekében a jövőben is minden lehetőséget elkövet. Gondoskodni fog arról, hogy a magyar sajtóban ne jelenhessenek meg alapatlan közlemények a baranyai kérdésről.

Rámutat arra, hogy a pécsi mozgalmak határozottan kommunista irányúak voltak. Több esetet hoz fel. Készséggel hozzájárul a kiengecsztelődés politikájához, ha ezt a másik oldalon is tudomásul veszik.

Ezután a külügyminiszter Karaffiáth Jenő interpellációjára válaszol a csehek erőszakos adóbehajtása tárgyában. Erről a kormány tudomása van s ezt a cseh kormány tudomására is fogja hozni és kérni fogja a kétszeres adóbehajtás beszüntetését. A választ tudomásul veszik.

Gyömörey György sürgős interpellációt terjeszt elő a debreceni legújabb Baltazárbotrányról. Szóvá teszi az Orle gyűlésének feloszlását. Kérdi a belügyminisztert, hogy van-e tudomása arról, hogy március 9-én Debrecenben az Orle gyűlést betiltották és hajlandó-e a legszigorubb vizsgálatot elrendelni és az egyesületnek a megfelelő elégtételt megadni?

Tomcsányi Pál belügyminiszter azonnal válaszol. A lapok közléseinek hitelességét az eseményekről el hiszi, már csak azért is, mert több nemzetgyűlési képviselő, akik az ülésen jelenvoltak, megerősítették azt.

Debrecenben az utóbbi időben oly izzó volt a hangulat, hogy a főkapitány szükségességnek tartotta rendőrtiszt kiküldését az ülésre.

A főkapitány az ülés elején bejelentette Baltazár püspöknek, hogy egy rendőrtisztet fog kiküldeni ellenőrzés végett. A püspök ez ellen nem is emelt kifogást. Nem hiszi, hogy a rendőrtiszt kihívó magatartást tanúsított volna, mert az ülés nagyrésze lefolyt anélkül, hogy a rendőrtisztet észrevették volna. Nem lát semmiféle törvényellenes cselekedetet.

Az ügyben a legszigorubb vizsgálatot fogja elrendelni. Ha azt látja, hogy valahol hibáztak, ott méltó büntetést fog alkalmazni. A választ úgy az interpelláló Gyömörey, mint a Ház tudomásul veszi. Ezzel az ülés 2 órakor véget ért.

Hajdu
1921

Az egyházkerületi bíróság ítélete

A „Hajdúföld“ mint súlyosbító körülmény

A keresztyén nemzeti irányzat acélos tiszta jellemű vezérharcosa, a „Hajdúföld“ kiváló külmunkatársa, dr. Bessenyei Lajos ref. főgymnasiunai tanár felett ítélték az esküvő után a tiszántúli egyházkerületi bíróság. Olvasóink előtt nem kell dr. Bessenyeit bemutatnunk. Neve alatt is több közlemény jelent meg lapunkban: hazafias érzéstől hevített és tántoríthatatlan magyarságtól izzó íráscikkei, magvas tanulmányai, magas szárnyalású gondolatai egy valóban emelkedett szellemű, puritán gondolkozású, hajlíthatatlan és megalkuvást nem ismerő kálvinista keresztyén tiszta és minden tiszteleltre méltó képét tükrözik elénk.

Velünk és tisztán látó kálvinista testvéreink millióival együtt annak a nemes gondolatnak a bátor harcosa ő; hogy a keresztyén felekezetek közötti egyetértést meg kell teremteni, mert a különböző egyházak kebelében élő keresztyén testvérek közötti szeretet és zavartalan együttműködés, a nemzeti gondolatra és a keresztyén vallásérköcsi alaphoz való visszatérés nélkül szerencsétlen letipórt hazánk, legázolt magyarságunk számára nincs feltámadás!

E szép gondolatokat fejtegette dr. Bessenyei a *Hajdúföldnek* a múlt évben megjelent egyik számában s az igazi kálvinistát jellemző őszinteséggel, bátorsággal és szókimondással kifejezést adott amaz aggodalmának, mely elfogta őt és bennünket ezer és százezer kálvinista hittestvérét, annak a láttára, hogy a kálvinisták vezérei a nemzet megrontásának bűnében részes „liberális“, radikális elemekkel fogództak s a kálvinisták millióit a nemzetrontó ideológia, a zsidóság uralmi törekvései segítségére sorakoztatják.

Ez volt a „bűne“ Bessenyei Lajosnak. Súlyos bűn azok személyében, akik a zsidók felé orientálódnak, s akiknek az a jelszavuk, hogy: „*inkább szíz zsidó, mint egy katolikus.*“ Figyelmeztetjük az illetékeseket, hogy sokkal erősebb a kálvinizmus, semmint a jóakaratu kritikát ki ne állaná. Kálvinista hitéhez és egyházához való aggodó ragaszkodás és szeretet vezette a tollát dr. Bessenyeinek akkor, amikor cikkét megírta. De az egyházi vezetőség, mely a kritika tárgyává tett bűnökben részes, csak azt látta, hogy alkalma nyílt arra, hogy egy gerinces ember fölött, aki nem mindenben hajt térdet-fejet a „csalhatatlan“ főpápnak és szembe mer szállani ennek nemzetrontó törekvéseivel, egy igaz ember felett mondhat marasztaló ítéletet és állhat rajta bosszút.

A bíróság elnöke természetesen dr. Baltazár Dezsős gróf Degenfeld József volt, előadó dr. Magoss György, a vádat Márk Endre képviselte. Valóságilag úgy éreztük, mikor ezt a szereposztást láttuk, mintha a szabadkőműves szimbolikus páholyba lépnénk be. A keresztyén-nemzeti eszmék szerint ügyvéd: dr. Olchváry László védte. Igazán mellékes, hogy mivel vádolták és melyik paragrafus alá vonták a „bűncselekményt“, minden igaz magyar kálvinista kész-brömet és büszkeséggel írhatja alá a nevével a kifogásolt cikknek.

Jellemzésül csak annyit jegyzünk ide, hogy kiváló jogászunk, a vén rokkant zsidó-zászlólobogató súlyosbító körülménynek kérte betudni azt, hogy a vád tárgyává tett cikk a *Hajdúföldben* jelent meg (több mint egy évvel ezelőtt!) amely lap az *utóbbi hónapokban* ki-méletlen támadásokkal illeti a püspök ur Ó Méltósága fenkölt személyét.

Hát a bíróság nem is tudott ennek a nagy jogászai készülségre valló argumentálásnak ellentálni és pár pernyi tanácskozás után 2-od foku vétséget állapított meg és dr. Bessenyei Lajost *feddésre ítélte*. Természetes, hogy a vádlott helyett megjelent védő felebbezést jelentett be a képtelen ítélet ellen.

Mi pedig megállapítjuk, hogy Debrecenben csakugyan kálvinista üldözés folyik, de nem a katolikusok részéről, hanem az egyház legfőbb funkcionáriusai részéről és hogy csak azokat a kálvinistákat üldözik, akik a keresztyének testvériesülésének hívei.

Dr. Bessenyei Lajost csak nemrég érte az a kitüntetés, hogy kollégái meleg szeretettel

választották meg elnökükké. Biztosítjuk róla, hogy az egész tisztességes keresztyén társadalom a legnagyobb megbecsüléssel és tisztelettel tekint reá és hasznos közéleti munkásságára.

Ez az ítélet nem neki válik szégyenére!

Sághy főtanácsos Baltazár eljárásáról

A *Hajdúföld* munkatársa felkereste Sághy Lajos rendőrfőtanácsost, aki az ORLE botrányról a következőket mondotta:

— Az Orle szabályszerűen bejelentette gyűlését. Szabályszerű végzéssel tudomásul vettem a bejelentést. Törvényes kötelességemhez híven gondoskodtam a hatósági képviselőtől és ennek alapján kiküldöttem Csige Sándor rendőrfogalmazót. A gyűlést meg is nyitották. A tárgyszorozat első három pontja egészen simán folyt le. Ezután következett volna Baltazár jelentése. Ehelyett azonban csodálatosképpen a hatósági engedélyező végzés felolvasásával kezdte mondanivalóját. A rendőrhatalom intézkedését rosszakaratúan tette szóvá, mire botrány tört ki. A *rendőrtisztviselőt kidobással fenyegették*. Erről az incidensről nekem jelentést tettek és minthogy a püspök ur provokálása folytán a gyűlésen a rendőrhatalom küldöttjének jelenléte lehetetlenné vált és így az kötelességét nem teljesíthesse, kötelességemhez híven kénytelen voltam az ülést az 5481/M. E. 1914. számú miniszteri rendelet harmadik bekezdése alapján feloszlatni.

— Baltazár Dezső püspök ur a hatósági végzést nem a gyűlés napján kapta meg, hanem korábban és így módjában állt volna a gyűlés megtartása előtt eljárni. De ez esetben nem lett volna botrány, pedig, úgy látszik, ez volt a cél.

— Az eddigiekből azt látom, hogy a *püspök ur számára minden törvény és törvényen alapuló hatósági intézkedés olyan bélyeg, amelyet semmiképpen sem akar magán megütni*, azért, mert ezek keretén belül nehezebben fej-

Az ORLE botránya a városi tanácsülésen

Vásáry tanácsnok rágalmozó kirohanása

A meggyalázott Nagytemplom megnyitási ünnepélyével kapcsolatban megírtuk, hogy az Orle szerdán délutáni ülését a rendőrség a 5481/ME/1914. számú miniszteri rendelet 3. bekezdésére hivatkozással az államrendőrség debreceni főkapitánya, Sághy Lajos rendőrfőtanácsos feloszlatta. Ezzel a Baltazár által céltudatosan provokált, botrányba fult gyűléssel foglalkozott tegnap a városi tanács is. Mielőtt azonban érdemileg rátértek volna erre az ügyre, Csóka Sámuel h. polgármester bejelentette, hogy a Nagytemplom ünnepélyes megnyitására a tanács csak öt darab jegyet kapott, holott a tanácsnak megegyszerannyi tagja van.

— Sajnálatos esemény ez — jegyezte meg a h. polgármester — akkor amikor illetékes helyen előre bejelentette, hogy a tanács teljes számban önhajt részt venni a Nagytemplom megnyitási ünnepén, s amikor az anyakönyvi hivatal részére, ahol csak hárman vannak, négy jegyet küldöttek. A rendezőség nyilván megfeledezett a tanácsról.

Ez után áttérnek a botrányba fulladt Orle gyűlésre.

— Csóka Sámuel: — Nagyon sajnálatos eseménynek tartom, hogy az inkább társadalmi jelleggel bíró egyesület ülésén a rendőrség képviseltette magát, bár a rendőrség a legmesszebbmenő törvényes alapon járt el. Indítványozom, hogy a tanács az Orle vezetőségének ez alkalomból mély sajnálatát fejezze ki.

Kölcsey Sándor dr. tb. főügyész: Nem tartom célszerűnek, hogy hivatalosan ilyen formában adjon a tanács véleményének kifejezést.

Vargha Elemér dr. tb. főjegyző: Kérem, hogy az Orle botrányba fult üléséről szóló újságcikkeket olvassák fel.

A D. Független Újság ide vonatkozó cikkét felolvasták, mire dr. Miszti Károly aljegyző kijelenti, hogy a közlemény egy-két pontja kivételével fedi a valóságot.

heti ki azt a működést, amelyről minden becsületes derék magyar embernek régóta megvan a jól kialakult véleménye.

— A történeteket felettes hatóságomnál mindenestre jelenteni fogom és hiszem, hogy a megtorlás nem fog elmaradni, mert hiszen példátlan eset a gyülekezési jog terén, hogy a hatóság intézkedéseit és a kötelességét teljesítő rendőrtisztviselőt maga a gyűlés elnöke sértegesse. Erre még a legalacsonyabb színvonalu gyűléseken sem volt példa soha.

Tudósítónk ezután felkereste Ghyezy Tihamér kerületi rendőrfőkapitányt, aki hasonló értelemben nyilatkozott. Ő is megállapította, hogy Baltazárnak módjában lett volna a gyűlés előtt eljárni a hatóságoknál és semmi oka sem volt arra, hogy magán a gyűlésen tegye szóvá a rendőrségnek szerinte sérelmes intézkedését.

Folyik a harc Pétervár körül

Páris, márc. 10. (Nemz. St. tel. jel.) A kronstadti tűzérő hajnali 4 órától éjfélig bombázta Pétervárt. Tegnap ujult erővel kezdtek meg az ágyuzást, amit a bolsevisták viszonoztak. A szovjetesapatok ujbbi támadását az ellenforradalmárok visszaverték.

Stocholm, márc. 10. A szovjet kormány a felkelés hírére a legszigorubb rendszabályokat léptette életbe. — A kormány helyzete Moszkvában eléggé szilárd, úgy, hogy az ottani csapatok egyrészt Pétervárra küldjék.

Péterváron a sztrájkmozgalom tovább terjed. Az után tömegek vonulnak fel és követelik az elfogott ellenforradalmárok szabadonbocsátását.

A kronstadtiak visszaverték a bolsevista csapatok támadását.

— Hohler angol főmegbízott Debrecenben. Hohler angol főmegbízott szombaton, mint azt már megírtuk, Debrecenbe érkezik. A főmegbízottal jön leánya és Radics százados, összekötő tiszt. A tanács a tegnapi ülésén úgy határozott, hogy az érkező vendégeket a város kedves fogadtatásban fogja részesíteni.

Csóka Sámuel: Szerintem a rendőrség törvényesen járt el, bárha én vagyok a főkapitány helyében, nem képviseltem magam az ülésen. Ezt a dolgot a sajtó félre fogja érteni.

Vásáry István dr. tanácsnok: nem félre fogja érteni, hanem tendenciózusan félre fogja magyarázni, de nem a destruktív sajtó hanem a másik oldal. Az üzletvezetőség délelőtt hivatalosan értesítette őt, hogy vonatok csütörtökön a szénhínya miatt nem fognak közlekedni. Így akarták kényszeríteni az ünnepség ken résztvevőket, hogy az Orle közgyűlése előtt elhagyják a várost.

Nagyatádi Szabó István és az ünnepségekre lejtött képviselők kötelezőket irtak alá, hogy csütörtökre Budapestre lesznek. Így igen sokan Nagyatádi Szabó István miniszter vezetésével el is utaztak már a délutáni ülés alatt. Bottlik József alelnök, Kovács J. István és még több képviselő azonban a kötelező ellenére is itt maradt. Este 7 órakor újabb értesítés jött az üzletvezetőségtől, hogy a vonatok rendszeren fognak közlekedni.

Csóka Sámuel: Kérem a tekintetes tanácsot, hogy bejelentésemet vegye tudomásul és bizon meg engem azzal, hogy adandó alkalmal az Orle elnökségének a városi tanács sajnálkozását fejezzem ki.

A városi tanács az elnöki előterjesztéséhez hozzájárult.

Szent meggyőződésünk, hogy a Tekintetes Tanácsnak ehhez a bölcs határozatához nincs hozzátenni valónk. Olvasóink józan gondolkozása magától is le fogja vonni belőle a levonható következtetést. Mit is írhatnánk arról a közhatóságról, amely a másiknak általa is elismert törvényes eljárása fölött sajnálkozását fejezi ki a botrányesináló előtt? Csak annyit mondóssze:

Szomoru de jellemző!

NAPI HIREK

Újból

égni és recsegni kezd a művelt Nyugat rozoga épülete a g. özők mérhetetlen kapzsisága miatt. A gall kakas tulságosan erősnek érzi magát ahhoz, hogy egy büszke és önértelmes nemzetet a sárga földig alázza és győzelmi mámorában nem retten vissza erőszakos c. elekedetének szörnyű következményeitől sem. Csalódott a világ a vesztesekre diktált béke komolyságában, csalódott abban, hogy a szegényt és gyalázatot alkotó munka fogja felváltani mindenütt. Imé: az első józan belátásra és emberséges érzületre alapított feltevés kártyavárként omlik össze a győzők vakságán és telhetetlenségén.

... Vajjon a magyar politika eselszövői és számitó vámszedői tudnak-e ebből tanulságot levonni maguknak. Tudják-e látni, hogy a veszedelem távolról sem vonult el a magyarság egéről és ma inkább, mint valaha, igazi össze tartásra és együttműködésre van szükségünk? Akarják-e tudni, hogy a szétforgácsolt magyar erő újabb magyar gyászt és magyar szegényt jelent az országra? Akarják-e belátni, hogy a haza ellenségeivel való ölekezés és cimborászkodás leplezetlen és széppihetetlen hazaárulás rászűkről?

— **Kálvinista üldözés.** Baltazár Dezső püspöknek és egész lelkiismeretlen társaságának a közrend, közbéke s általában a konszolidáció megzavarására irányuló sorozatos merényletei a kálvinisták körében is a legnagyobb s méltó felháborodást váltják ki. A törvényes rendelkezéseknek kihívó módon szegülnek ellen ezek az urak s a hatóság intézkedései ellen izgatnak azal, hogy azokban kálvinista-üldözés rejlik. Mozgalom indult meg a kálvinisták körében, hogy ennek a destruktív munkának erőteljes megálljt kiáltanak és ezeknek a bűnös manipulációknak gyökeresen végét vessék. A „Hajduföld” napi vezetőcikke fog e kérdéssel bővebben foglalkozni.

— **A Területvédő Liga** március 15-én délelőtt 11 órakor tartja a vármegyeház nagyertermében évi rendes közgyűlését, melyen a Liga budapesti központját Ajtay József miniszteri tanácsos, ügyvezető alelnök fogja képviselni. A közgyűlés programja ez: 1. Elnöki megnyitó. 2. Titkári és pénztári jelentés. 3. Ünnepi beszéd, tartja: dr. Besenyey Lajos tanár. 4. Szavaltat. 5. Hymnus. Eneki a közönség. A közgyűlésen a Liga céljairól, működéséről valószínűleg Ajtay ügyvezető alelnök fog beszédet tartani. A Területvédő Liga tagjain kívül gyűlésen minden érdeklődőt, minden igaz magyar embert szívesen lát és vár.

— **Az országos református tanáregyesület közgyűlése.** Az országos református tanáregyesület, mint azt korábban megírtuk, Debrecenben akarta megtartani közgyűlését. A tanároknak a gyűlés költségeire 5000 koronát szavazott meg a tanács. Azonban a fellépett ragály következtében most folynak a Dóczyban a fertőtlenítések, így a tanárok elhelyezkedése és elszállásolása nehézségekbe ütközik. Minthogy utközben Mezőtur tanártestületétől kapott az egyesület meghívást, ennél fogva az országos református tanáregyesület értesítette a tanácsot, hogy az e hó 30-ára Debrecenben tartandó közgyűlést Mezőturon fogják megtartani. A tanács 5000 koronájára ennél fogva az egyesület nem tart igényt.

— **A galyszedési engedély.** Rostás István kerületi előjáróság vezetője tegnap jelentette a tanácsnak, hogy az előjáróságot ellepik napnap után a szegények galyszedési engedélyek kiadásáért. Ezáltal az előjáróság munkájában erősen zavaródnak. A tanácsotl intézkedést kér ez ügyre vonatkozólag. A tanács a bejelentést tudomásul vette és úgy döntött, hogy mindazok, akik galyszedésre engedélyt akarnak a városi erdőhivataltól 1-50 fillér kiállítási-díj ellenében kaphatnak engedélyt

Miért kellett elutazniok a budapesti vendégeknek?

A bőrkötényes tanácsnok újabb rágalom-rohama

Lapunk más helyén beszámoltunk arról a város történelmi multját megesező szegénytelen tanácsulésról, amely az Orle vezetőségének részvénytulajdonosok szavazott közbotrányt provokáló s a törvényes rend ellen irányuló fellépése kapcsán. Ezen az ülésen, — mint ismertettük, — dr. Vásáry István tanácsnok, a szabadkőmives-zsidó páholyok egyik levezetett bőrkötényes mestere imét jól irányított rohamot intézett a keresztény sajtó ellen, de nem mulasztotta el azt sem, hogy eközben mérges nyilatkat löveljen az ország példátlanul hatalmas teljesítményű, minden elismerésünket méltán érdemlő és politikán kívül álló oszlopos intézménye, az Államvasutak ellen.

A tanácsnok ur hivatalos minőségében olyan állítással kommentálta az államvasut váratlanul beállott forgalmi zavarát, amely valódisága esetén feltétlenül *fejelemi eljárást* kell, hogy vonjon maga után a felelős vasuti közlegek ellenében. A multból azonban jól ismervén a tanácsnok ur állításainak értékét, utána járunk annak, hogy mi az igazság hát tulajdonképpen és miért nem maradhattak Debrecenben a nemzetgyűlési képviselők, hogy résztvegyenek az Orle ama „sikerült” ülésén?

A debreceni máv. üzletvezetőségnek Garda Dezső üzletvezető munkatársunknak a következő felvilágosítást adta ebben az ügyben:

— A tanácsnok ur félre nem érthető, bár burkolt támadása igazán meglepő számunkra. Az igazság az, hogy az államvasut rettenetes szemérmizériákkal küzd állandóan, s nagyon boldogok vagyunk, ha vestringált forgalom mellett is egyszer-ször két napra való szénkészlethez jutunk. Szerdán nem kaptuk meg a szükséges szénmennyiséget, s abban

— **Zala vármegye átírata.** Zala vármegye szabadkőmives testvérek által törvényhatósági bizottsága nemrégben a nemzetgyűlés méltóságát mélyen sértő, jog- és törvényellenes feliratot intézett a kormányzóhoz. Ezt a feliratot a díszes páholytársaság csatlakozás végett megküldte Debrecen városának is és tegnap délután foglalkozott vele a város jog- és pénzügyi bizottsága. Javasolja a bizottság a közgyűlésnek, hogy Zala vármegye átírátát, mint jogellenest vegye le a napirendről s tette el az irattárba.

— **A Keresztény Nemzeti Liga** tudatja a közönséggel, hogy közbejött akadály miatt a *Lemberkovicsné Weber Margit* hegedűművész hangversenye nem szombaton, 12-én, hanem folyó hó 16-án, szerdán este 7 órakor lesz a Városi Zeneiskola nagyertermében. Az eddig ki-váltott jegyek akkorra is érvényesek. Jegyek 16-ra Csáthy könyvkereskedésében válthatók.

Elfogták a spanyol miniszterelnök gyilkosait

Barcelona, március 10. (Nemz. St. t. j.) A spanyol miniszterelnök gyilkosainak sikerült a gyilkosság pillanatában keletkezett zűrzavarban elmenekülni. de a *cinkestársak* már kézrekerültek. Sikerült összefogdosni sok anarchistát, akikről kiderült, hogy részük volt a merénylet előkészítésében s talán ezek között vannak a tettesek is.

A német helyzet

Berlin, márc. 10. Tegnap este érkezett haza Londonból *Simons* német külügyminiszter és a német delegáció. Az állomáson először a felesége üdvözölte a külügyminisztert, majd Ferencbach birodalmi kancellárral beszélgetett. Az érkezéskor megjelentek a német birodalmi és külföldi sajtó képviselői, de a francia lapok tudósítói távol maradtak. Mikor a közönség meglátta a külügyminisztert, áttörte a rendőri kordont s úgy tüntetett a külügyminiszter mellett. A Vachtam Rhein és Deutschland über alles hangjai mellett oszlott szét a tömeg.

Páris, márc. 10. A berlini francia követ egyelőre nem fog visszatérni Berlinbe. A párisi német nagykövet pedig Berlinbe utazott. Így félig-meddig megszakadt a diplomáciai összeköttetés Németország és Franciaország között.

a kényszerhelyzetben voltam, hogy a teherforgalmat teljesen be kellett szüntetnem, sőt már a nyiregyházi vonatot sem tudtam délután elindítani. Mivel nagyváradi Szabó földművelésügyi miniszter ur titkára szerdán délelőtt azon indoklással kért tőlem külön vonatot, hogy a képviselőknek a sürgőségi indítvány miatt csütörtökön reggel Budapesten kell lenniök, úgy gondolkodtam, hogy ha már külön vonatot nem áll módomban rendelkezésükre bocsájtani, legalább a reggeli megérkezést tegyem lehetővé számukra azzal, hogy az esti vonatot fogom valahogy elindítani. — Összeszedtünk minden található szénmennyiséget és úgy láttuk el szénrel azt a szerelvényt, amelynek csatlakozása van Szolnokon a hajnali személy vonathoz. Erről aztán értesítettem is a magasabb szempontokra való tekintetből a város kedves vendégeit. Hogy este értesítést kaptam a szén váratlan megérkezéséről, annak csak örülhettem de nem tehettem róla.

Igy kerültem abba a helyzetbe, hogy a reggeli vonatot is elindíthattam. Erről különben értesítettem telefonon az összes debreceni szállodákat a célból, hogy tudassák a vonat indulását az este visszamaradt képviselőkkel. Megjegyezni kívánom hogy törzsökös kálvinista család sarja vagyok és az Orle gyűléséről nem volt tudomásom, tehát azt a vádat, hogy a képviselők azon való részvételét megakadályozni akartam, felháborodással utasítom vissza.

Ennyit mondott Garda Dezső üzletvezető és mi csak azt kérdezzük, hogy meddig lehet még Debrecenben közhatóságot, közintézményt bántatlanul és szabadon megrágalmazni? Ajánljuk ezt az esetet a királyi ügyészség figyelmébe.

— **A Csokonai színház könyvtárának rendezése.** A Csokonai színház könyvtárának rendezése szükségessé vált, minthogy ott borzalmas rendtelenség uralkodik. A rendezés ügyét tegnap tárgyalta a tanács. Kardoss Géza a könyvtár rendezésére Virágháti Lajos színészt ajánlotta, minthogy az már évekket előbb rendezte a budapesti Vigaszínház könyvtárát is. A rendezésért 10 ezer korona díjat kér Virágháti, tekintettel arra, hogy a rendezés közel 3 hónapot venne igénybe. Hosszasan tárgyalták a könyvtár rendezési ügyét, de mindennek dacára ez ügyben érdemi döntés nem történt.

— **A köztisztasági vállalat előterjesztése.** Tudvalevő, hogy *Kövendy Domokos*, a köztisztasági vállalat intézőjét a közgyűlés állása alól felfüggesztette és állásából elbocsájtotta. Most a vállalat azt kéri, hogy oda egy intéző neveztessek ki. Ez ügyben tárgyalt a jog- és pénzügyi bizottság s az előadói javaslatot fogadta el, mely arról szól, hogy a vállalat intézőjéül *Zákmány Bélát* a vállalat könyvelőjét fogja kinevezés végett a közgyűlés elé terjeszteni s helyére egy könyvelő behelyettesítésére fog javaslatot tenni.

— **Áresés az állatvásáron.** A keddi állatvásáron szintén érezhető volt az olcsósági hullám. Felhajtás meglehetősen nagy volt, de csak kínálat mutatkozott, mindenki tartózkodott a vásárlástól. A felhajtott állatokból mindössze 300 darab kelt el, ennyi járlatírás történt. Az árak itt is nagyot estek. Előszuliban érte a következő kilogramonkénti árakon keltek el vágómarhák:

Ökör	38—45 korona
Tehén	37—51 korona
Bika	30—32 korona
Borju	50—61 korona

Különös, hogy a mészárosok ennek dacára még mindig az emelt árakon mérik a húst. — A fenti adatok a vásárfelügyelőség hivatalos jelentéséből valók és az árvizsgáló bizottság is tudomást vehetne róla.

— **Életuntáság.** Tegnap a déli órákban jelentették a rendőrségnek, hogy a Bujdosó-utca 46 szám alatt lakó *Bolgár Gábor* felakasztotta magát és meghalt. Tettének valószínűleg életuntáság az oka.

1. Hl. n. d.
Hajduföld
192
Szt.
ol

A jog- és pénzügyi bizottság ülése. Tegnap délután fél 4 órakor tartotta ülését a városi tanács jog- és pénzügyi bizottsága dr. Vargha Elemér tb. főjegyző elnöklétével. Az ülésen bejelentette az elnök, hogy a bizottság ujonnan megválasztott tagjai ellen Hubert Ottó főispánnak kifogása nincs, csupán dr. Freund Jenő megválasztása ellen él fellebbezési jogával, minthogy annak megválasztása törvénybe ütközők. Ezután kisebb-nagyobb folyó ügyeket intéztek el.

Uj iparendedély. A tanács Fridländer Mórnak nyersbőr, gyapjú és tollkereskedésre iparendedélyt adott 100 korona díj lefizetése mellett.

Ismeretlen beteget találtak a Halápon. E hó 7-én a halápi erdőben egy ismeretlen kosis felvett szekerére egy teljesen ismeretlen beteg férfit, akit szekerével beszállított a kórházba. A beteg, — anélkül, hogy sikerült volna megállapítani kilitét, — tegnap reggel a kórházban meghalt. A rendőrség megindította a nyomozást az irányban, hogy megállapítsa a halott kilitét.

Mi van a „felfedezett” opálokkal?

A babona miatt nem kell senkinek

Nemrég az összes lapok hírt adtak arról, hogy a pénzügyminiszter a kincstár tulajdonát képező sok millió értékű opálgyűjteményt „fedeztet” fel a pénzügyminiszterium egyik eldugott szobájában. Azóta kiderült, hogy a kincs a ma megszállott területen levő kincstári opalványokból került ki és nem kellett felfedezni. Arról is írtak a lapok, hogy az opálgyűjtemény, mely a legkisebbtől a legnagyobbig terjedő darabokat foglalja magában, körülbelül 200 millió korona értékben fog eladásra kerülni, s a köveket egy részvénytársaság fogja megvenni és tovább értékesíteni.

Illetékes helyen most kijelentették, hogy azok a hírek, amelyek szerint a kormány az opálgyűjteményt eladta volna, általában nem felelnek meg a valóságnak. A dolog úgy áll, hogy az egymásután következő pénzügyminiszterek mindegyike, amint hivatalába lépett s az opálgyűjteményekről tudomást szerzett, iparkodott azokat értékesíteni.

Az értékesítés azonban sohasem sikerült, mert az állam a gyűjteményért nem kapott olyan ajánlatot, amely a kövek valódi értékének megfelelt volna. — Az opál a nemzetközi piacon általában nem keresett ékkő, nagymértékű porzítása, fényének egy-egy esiszolás után való gyors elvesztése, valamint a hozzáfűződő babona, nem teszik kereseti cikké.

Az sem felel meg a valóságnak, hogy 200 millió koronát ajánlottak volna a kövekért, mert hiszen az egész gyűjtemény értéke 60—70 millió koronánál többet aligha tesz ki. Valószínű tehát, hogy az opálok a világosságtól gondosan elzárva tovább is a vasszekrényben maradnak, amint hogy több sikertelen kísérletezés után Böck Hugó államtitkár is lemondott annak idején arról, hogy a gyűjteményt értékesíteni fogja.

SZINHÁZ.

Színházak és mozgószínházak közleményei:
Szombaton, C) 37. bérletben *Fekete pillangó*. Operett 3 felvonás.
Vasárnap délután 3 órakor mérsékelt helyárakkal: *Mágnás Miska*.
Vasárnap este: *Fekete pillangó*.
Hétfőn, A) 36. bérletben: *Klasszikus est. A fősvény*.
Kedden bérletszünetben: Ünnepi előadás. *Ocskay brigadéros*.

Tolsztoj, Feltámadás című világhírű regényét mutatja be ma az Arany bika, mozi, a főszerepet Maria Jacobini játssza. Jegyelővétel.

XA-XA. Amerikai kalandortörténet második részét mutatja be az Uránia.

Farkasok országa második rész, amerikai bűnügyi történet, ma az Apollóban.

A tőzsde

Budapest, március 10. (Nemz. St. t. jel.)
Valutapiac. Irányzat lanyha volt, forgalom ma is kis terjedelmű. — Napoleon 12'22, font 15'70, dollár 413, frank 29'00, márka 642, lira 14'08, Bécs 0'57, rubel 179. lei 540, szokol 530, korona dinár 10'60, lengyel márka 0'52.

Zürich, márc. 10, Magyar korona 1'41.

Dollárt

és másidegen pénzt, aranyat, ezüstöt legolcsódrágábban vesz
Simon György
DEBRECZEN, Kossuth-u. 11.

SPORT.

DVSC—DMTK. Az első barátságos mérkőzés vasárnap délután 3 órakor fog lezajlani a Diószegi-úti Vasutas-pályán. A két testvércsapat, a DVSC—DMTK méri össze az erejét. A vasutasok állítólag igen jó formában vannak; a DMTK multikori tréningjén azonban meglehetősen gyenge játékerőt árult el. Megelőzőleg az ifjúsági csapatok játszanak.

A magyar válogatott csapat. Vasárnap Budapesten találkozik Berlin és Budapest válogatott csapata. Budapestet következő 11 fogja képviselni. Zsák „33” FC.—Vogl II. UTE. Mandl MTK—Kertész MTK. Obitz FTC Blum FTC—Braun MTK, Bodnár MAC. Orth MTK, Eisenhoffer KAC, Schlosszer MTK. Utoljára Berlin győzött 1:0 arányban egy tizenegyesből kifolyólag.

Apró hirdetések.

Aranyat

mindenféle ezüstöt, brilliánsot, gyöngyöt vesz — Steiner Mihály Hatvan-u. 2 szám. I. emelet.

Rizkancsok

felvételnek fix fizetéssel és jutalékkal

lapunk kiadóhivatalában

Kováry és Altmann
szőcsök, piac 42. Pannónia épület. Bármiilyen szalmába vágó munkákat pontosan és jutányosan készítenek.

Füldőszoba-kályhát

fával fűthetőt keresek megvételre. Honvéd-utca 16. szám.

Eladó

öcska téga, tetőfa és lécs. Pacsirta-utca 15.

Forgács István
művészi
Bádogos-u.

Koros Sándor
férfi-szabó kizárólag Piac-u. 60.
Saját készítésű elegáns férfi öltönyök kaphatók

Bélyegzőgyár és vésőintézet
P. ULÓ I.
Batthyányi-utca 22.
Telefon 1365.

Ház-helyek

részletfizetésre eladók a vágóhid mellett villamos és kőut mentén, Bihari-utcán 200—300 négyszögöl területekre felszítva, amelyeken azonnal építhetnek, építkezéskor pedig veteménnyezésre is alkalmas. Érdeklődők jelentkezhetnek — Gazdák Bankja Kossuth-u. 17.

A DEAC tréningjei. A DEAC szerdán és pénteken az ügetőteri pályán tartja tréningjeit. Mint az első tréningekből megállapítható, az egyetemi csapat kiváló formában van.

Bíróküldés. A Fodballtestület bíróküldő bizottsága a vasárnapi mérkőzésekre a következő kirókat küldi ki:

DMTK—DVSC Hajdu Jenő DMTK ifj. DVSC ifj. Simon Ferencz.

Szolnok. DKASE—SzolnokiMTE (bajnoki) Weinreb Dezső.

A DEAC rendkívüli közgyűlése. A DEAC hétfőn, március 14-én rendkívüli közgyűlést tart az Egyetemi Körben délután 5 órai kezdettel, rendkívüli fontos tárgysorozattal. A tagok pontos megjelenése kívánatos.

HIRDETÉSÉT

d. u. 2 óráig adja be a

„HAJDUFÖLD”

kiadóhivatalába Piac-u. 59., ha azt akarja, hogy másnap

ezren és ezren olvassák.

Legfinomabb békebeli minőségű kész
fiu- és gyermekruhák
csakis **EdeImann Jakob**
20 éve fennálló üzletében kaphatók
BUDAPEST, IV., Kemer-mayer Károly-u. 3.
Központi városbázis épület
Saját készítmény. Rendelésre munka.
E hirdetés felmutatójának 2 százalékos engedmény.

Lapkihordó asszonyok
felvételnek lapunk kiadóhivatalában
Piac-utca 59. szám alatt

Cukorjegy beváltása.
Figyelmeztetjük a közönséget, hogy a hatósági cukorjegyek „A” szelvényére a cukrot csak március 12-ig adhatják ki a kereskedők. Ezért a közönség e nap után a cukor kiszolgáltatását nem követelheti.
Debreczen, 1921. március 10.
Közelelmezési ügyosztály.

Eladó fűszerüzlet
Eötvös-utca Péterfia-részen fűszerüzlet s utalméréssel bíró sarokház forgalmas helyen és 4 szobás egymásba nyíló utcái lakással azonnali átvételre eladó
Dezső László Maróthy-utca 19.

Eladó ingatlanok

Honvéd-utcán 8 ablakos utcafront, 8 szobás lakás, nagy udvar istállószerű eladó, gazdálkodónak különösen alkalmas.	Rákóczi-utcán 6 szobás családi ház, nagy udvarral, istállóval Egymalom-utcai részen eladó.	Sestakert Komlóssy-uton erdő alatt 600 négyszögöl szőlő gyümölcsös nyaralóval azonnali átvételre eladó.
Sarok-utcán csinos családi ház, 6 szobás lakás hozzávalókkal Csapó-utcai villamos megállónál azonnal eladó.	SESTAKERTBEN Anerássy-uton 900 négy szögöl kintő termő szőlő, gyümölcsös, 1 szobás lakás, kintő vízi szivattyús kut körül lugassal azonnali átvételre eladó.	Geréby-telepen Iren-utcán 1 szobás, Kondor-utczán 2 szoba konyha, kamara istálló azonnali átvételre eladó.

Dezső László Maróthy-u. 19.

Konyhakertésznek
kiválóan alkalmas 950 □ öi területű föld rajta jó készületű lakóházzal, gyümölcsfák és kuttal a Tócskertenben eladó.
Nemes-u. 7. szám alatt
Állami vétel! Cim a kiadóban. Ára 200,000 kor.